

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ

॥ ഷോഡശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ഷോഡശഃ സർഗഃ ॥

സീതായാഃ ശീലം സൗന്ദര്യം ച മനസാ പ്രശസ്യ താം ദുഃഖമഗ്നാം
നിരീക്ഷ്യ തദർഥം ഹനുമതോപി ശോകഃ

പ്രശസ്യ തു പ്രശസ്തവ്യാം
സീതാം താം ഹരിപുംഗവഃ |
ഗുണാഭിരാമം രാമം ച
പുനശ്ചിന്താപരോഭവത് || 5.16.1 ||

സ മുഹൂർത്തമിവ ധ്യാത്വാ
ബാഷ്പപർയാകുലേക്ഷണഃ |
സീതാമാശ്രിത്യ തേജസ്വി
ഹനൂമാൻ വിലലാപ ഹ || 5.16.2 ||

മാന്ധാ ഗുരുവിനീതസ്യ
ലക്ഷ്മണസ്യ ഗുരുപ്രിയാ |
യദി സീതാ ഹി ദുഃഖാർതാ
കാലോ ഹി ദുരതിക്രമഃ || 5.16.3 ||

രാമസ്യ വ്യവസായജ്ഞാ
ലക്ഷ്മണസ്യ ച ധീമതഃ |
നാത്യർഥം ക്ഷുഭ്യതേ ദേവീ
ഗംഗേവ ജലദാഗമേ || 5.16.4 ||

തുൽയശീലവയോവൃത്താം
 തുൽയാഭിജനലക്ഷണാം |
 രാഘവോദ്ഗാതാതി വൈദേഹീം
 തം ചേയമസിതേക്ഷണാ || 5.16.5 ||

താം ദൃഷ്ട്വാ നവഹേമാഭാം
 ലോകകാന്താമിവ ശ്രിയം |
 ജഗാമ മനസാ രാമം
 വചനം ചേദമബ്രവീത് || 5.16.6 ||

അന്യാ ഹേതോർവിശാലാക്ഷ്യാ
 ഹതോ വാലീ മഹാബലഃ |
 രാവണപ്രതിമോ വീരയേ
 കബന്ധശ്ച നിപാതിതഃ || 5.16.7 ||

വിരാഡശ്ച ഹതഃ സംഖ്യേ
 രാക്ഷസോ ഭീമവിക്രമഃ |
 വനേ രാമേണ വിക്രമ്യ
 മഹേന്ദ്രേണേവ ശംബരഃ || 5.16.8 ||

ചതുർദശ സഹസ്രാണി
 രക്ഷസാം ഭീമകർമ്മണാം |
 നിഹതാനി ജനസ്ഥാനേ
 ശരൈരഗ്നിശിഖോപമൈഃ || 5.16.9 ||

ഖരശ്ച നിഹതഃ സംഖ്യേ
 ത്രിശിരാശ്ച നിപാതിതഃ |
 ദുഷ്ഠനശ്ച മഹാതേജാ
 രാമേണ വിദിതാത്മനാ || 5.16.10 ||

ഐശ്വര്യം വാനരാണാം ച
 ദുർലഭം വാലിപാലിതം |
 അന്ധാ നിമിത്തേ സുഗ്രീവഃ
 പ്രാപ്തവാൻ ലോകവിശ്രുതഃ || 5.16.11 ||

സാഗരശ്ച മയാഽക്രാന്തഃ
 ശ്രീമാൻ നദനദീപതിഃ |
 അന്ധാ ഹേതോർവിശാലാക്ഷ്യാഃ
 പുരീ ചേയം നിരീക്ഷിതാ || 5.16.12 ||

യദി രാമഃ സമുദ്രാന്താം
 മേദിനീം പരിവർതയേത് |
 അന്ധാഃ കൃതേ ജഗച്ചാപി
 യുക്തമിത്യേവ മേ മതിഃ || 5.16.13 ||

രാജ്യം വാ ത്രിഷു ലോകേഷു
 സീതാ വാ ജനകാത്മജാ |
 ത്രൈലോക്യരാജ്യം സകലം
 സീതായാ നാപ്നുയാത് കലാം || 5.16.14 ||

ഇയം സാ ധർമശീലസ്യ
 ജനകസ്യ മഹാത്മനഃ |
 സുതാ മൈഥിലരാജസ്യ
 സീതാ ഭർതൃഭൃവ്രതാ || 5.16.15 ||

ഉത്ഥിതാ മേദിനീം ഭിത്ത്വാ
 ക്ഷേത്രേ ഹലമുഖക്ഷതേ |
 പദ്മരേണുനിഭൈഃ കീർണാ
 ശൂഭൈഃ കേദാരപാംസുഭിഃ || 5.16.16 ||

വിക്രാന്തസ്യാർയശീലസ്യ
 സംയുഗേഷ്ചനിവർതിനഃ |
 സ്നൂഷാ ദശരഥസ്യേഷാ
 ജ്യേഷ്ഠാ രാജേണാ യശസ്വിനീ || 5.16.17 ||

ധർമ്മജ്ഞസ്യ കൃതജ്ഞസ്യ
 രാമസ്യ വിദിതാത്മനഃ |
 ഇയം സാ ദധിതാ ഭാർയാ
 രാക്ഷസീവശമാഗതാ || 5.16.18 ||

സർവ്വാൻ ഭോഗാൻ പരിത്യജ്യ
 ഭർതൃസ്നേഹബലാത് കൃതാ |
 അചിന്തയിത്യാ കഷ്ടാനി
 പ്രവിഷ്ടാ നിർജനം വനം || 5.16.19 ||

സന്തുഷ്ടാ ഫലമൂലേന
 ഭർതൃശുശ്രൂഷണാപരാ |
 യാ പരാം ഭജതേ പ്രീതിം
 വന്ദ്യേപി ഭവനേ യഥാ || 5.16.20 ||

സേയം കനകവർണാംഗീ
 നിത്യം സുസ്ഥിതഭാഷിണീ |
 സഹതേ യാതനാമേതാ -
 മനർഥാനാമഭാഗിനീ || 5.16.21 ||

ഇമാം തു ശീലസമ്പന്നാം
 ദ്രഷ്ടുമിച്ഛതി രാഘവഃ |
 രാവണേന പ്രമഥിതാം
 പ്രപാമിവ പിപാസിതഃ || 5.16.22 ||

അന്യാ നൂനം പുനർലാഭാദ്
 രാഘവഃ പ്രീതിമേഷ്യതി |
 രാജാ രാജ്യപരിഭ്രഷ്ടഃ
 പുനഃ പ്രാപ്യേവ മേദിനീം || 5.16.23 ||

കാമഭോഗൈഃ പരിത്യക്താ
 ഹീനാ ബന്ധുജനേന ച |
 ധാരയത്യാത്മനോ ദേഹം
 തത്സമാഗമകാക്ഷിണീ || 5.16.24 ||

നൈഷാ പശ്യതി രാക്ഷസ്യോ
 നേമാൻ പുഷ്പഫലദ്രുമാൻ |
 ഏകസ്ഥഹൃദയാ നൂനം
 രാമമേവാനുപശ്യതി || 5.16.25 ||

ഭർതാ നാമ പരം നാർയാഃ
 ശോഭനം ഭൂഷണാദപി |
 ഏഷാ ഹി രഹിതാ തേന
 ശോഭനാർഹാ ന ശോഭതേ || 5.16.26 ||

ദുഷ്കരം കुरुതേ രാമോ
 ഹീനോ യദനയാ പ്രഭുഃ |
 ധാരയത്യാത്മനോ ദേഹം
 ന ദുഃഖേനാവസീദതി || 5.16.27 ||

ഇമാമസിതകേശാന്താം
 ശതപത്രനിഭേക്ഷണാം |
 സുഖാർഹാം ദുഃഖിതാം ജ്ഞാത്വാ
 മമാപി വൃഥിതം മനഃ || 5.16.28 ||

ക്ഷിതിക്ഷമാ പുഷ്കരസന്നിഭാക്ഷീ
 യാ രക്ഷിതാ രാഘവലക്ഷ്മണാഭ്യാം |
 സാ രാക്ഷസീഭിർവികൃതേക്ഷണാഭിഃ
 സംരക്ഷ്യതേ സമ്പ്രതി വൃക്ഷമൂലേ || 5.16.29 ||

ഹിമഹതനലിനീവ നഷ്ടശോഭാ
 വ്യസനപരമ്പരയാ നിപീഡ്യമാനാ |
 സഹചരരഹിതേവ ചക്രവാകീ
 ജനകസുതാ കൃപണാം ദശാം പ്രപന്നാ || 5.16.30 ||

അന്ധാ ഹി പുഷ്പാവനതാഗ്രശാഖാഃ
 ശോകം ദുഃഖം വൈ ജനയന്ത്യശോകാഃ |
 ഹിമവ്യപായേന ച ശീതരശ്മി -
 രഭ്യത്ഥിതോ നൈകസഹസ്രരശ്മിഃ || 5.16.31 ||

ഇത്യേവമർഥം കപിരൻവവേഷ്യ
 സീതേയമിത്യേവ തു ജാതബുദ്ധിഃ |
 സംശ്രിത്യ തസ്മിൻ നിഷ്സാദ വൃക്ഷേ
 ബലീ ഹരീണാമൃഷഭസ്തരസ്മി || 5.16.32 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്ദാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 സുന്ദരകാണ്ഡേ ഷോഡശഃ സർഗഃ ||